

Visio
in beeld
2022

Inhoud

Voorwoord

Raad van bestuur

Vijf pijlers

Basis voor onze visie

Missie + visie

Meedoen mogelijk maken

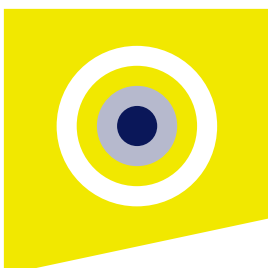
Pijler Betekenisvol voor onze cliënten en leerlingen

Marga Zelfstandigheid terug door braille

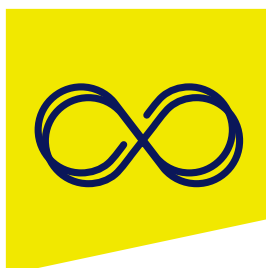
Pijler Verschil maken in de samenleving

Aysegül Over het omarmen van een visuele beperking

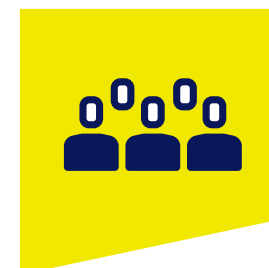
Pijler Kennis en expertise als innovatieversneller

Cor Slechtziend na een beroerte

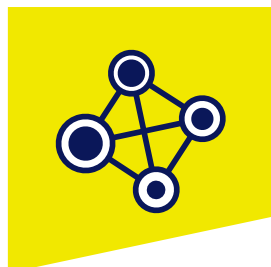
Pijler Werken vanuit bevoegdheid

Juliano Moeder Jo Ann vertelt over de ondersteuning van Visio

Pijler Impact vanuit vitale netwerken

Bijzonder Opmerkelijke verhalen

Cijfers Aantallen en meer

“Een wendbaar Visio”

In de eerste drie maanden van 2022 werden we nog hard geraakt door het coronavirus. Cliënten moesten hun behandeling afzeggen, leerlingen mochten niet naar school en medewerkers waren ziek. De grootste uitdaging in zo'n situatie, maar van groot belang, is om goede zorg en onderwijs te blijven leveren. Uit de kwaliteitsrapportages blijkt dat we hierin zijn geslaagd. Wij zijn trots op hoe we, ondanks de hoge werkdruk, de zorg en onderwijs hebben kunnen leveren die cliënten en leerlingen van ons gewend zijn.

Dit is één van de voorbeelden van afgelopen jaar van een wendbaar Visio. We kijken breed naar de cliënt, naar maatschappelijke impact, gebruiken kennis en innovatie, doen dat met vele partners, maar bovenal met bevlogen medewerkers.

Vooraf Revalidatie & Advies voelde afgelopen jaren druk om het hoofd boven water te houden. Terwijl medewerkers hard werkten om zich staande te houden, zijn er mooie stappen gezet in de strategie Wendbaar van R&A, die we “Zicht op Zorg” noemen. Belangrijke speerpunten uit Zicht op Zorg zijn onder andere het leveren van passende zorg en het bevorderen van selfcare. We hebben er vertrouwen in dat we dit in het nieuwe jaar voort kunnen zetten.

Bij Wonen & Dagbesteding was het alle hens aan dek. We zijn er trots op dat medewerkers onder forse druk, ontstaan door veel uitval en openstaande vacatures, hun verantwoordelijkheid hebben genomen en het hen gelukt is de zorg op kwalitatief goed niveau te houden.

“Zo maken we de maatschappij samen toegankelijker voor iedereen met een visuele beperking.”

Kennis- en expertiseontwikkeling is heel relevant voor onze organisatie en de maatschappij, daar zijn we elke dag mee bezig. Om het niet alleen vandaag goed te doen voor mensen met een visuele beperking, maar ook morgen en overmorgen. Binnen Wonen & Dagbesteding begint dit ook steeds meer in de haarvaten te zitten. In 2022 hebben projectleiders een training projectmanagement afgerond, is de visie op expertiseontwikkeling bepaald en zijn vele expertiseprojecten gestart. Met als doel om betekenisvol te zijn en te blijven voor cliënten.

Soms lijkt het alsof Onderwijs elke week wel een nieuwe prijs wint. We waren in het nieuws met onder andere SenseMath, de finale van leraar van het jaar en de nieuwe speelplaats in Haren. Elke keer als we in gesprek zijn met onze leerlingen maakt dat ons trots. Ze staan sterk in hun schoenen en weten hun verhaal heel goed te vertellen.

De ondersteunende diensten dragen vanaf 1 januari met recht een nieuwe naam: Beleid, Advies en Ondersteuning. Met stevige expertise pakken ze de adviesrol, zetten ze het beleid goed neer en helpen ze de organisatie om een professionaliseringslag te maken.

In 2023 zetten we de medewerker nóg meer op nummer één. We hebben al onze 3000 collega's namelijk nodig om het verschil te kunnen maken. Meer samenwerking en verbinding is hiervoor belangrijk.

Niet alleen binnen Visio, tussen domeinen en regio's, maar ook met andere zorgorganisaties en professionals. Andere organisaties kunnen de expertise van Visio goed gebruiken, om zo de kwaliteit van leven voor mensen die niet bij Visio wonen en/of bij ons aankloppen, te vergroten. Zo maken we de maatschappij samen toegankelijker voor iedereen met een visuele beperking.

In dit jaarbeeld leest u een impressie van de behaalde resultaten en mooie voorbeelden van onze zorg en ons onderwijs van het afgelopen jaar. De inhoud is ingedeeld naar de vijf pijlers die ten grondslag liggen aan de missie van Visio: (1) Betekenisvol voor onze cliënten en leerlingen, (2) Verschil maken in de samenleving, (3) Kennis en expertise als innovatieversneller, (4) Werken vanuit bevlogenheid en (5) Impact vanuit vitale netwerken.

Wij willen al onze medewerkers, cliënten, leerlingen, vrijwilligers en samenwerkingspartners bedanken voor een impactvol 2022.

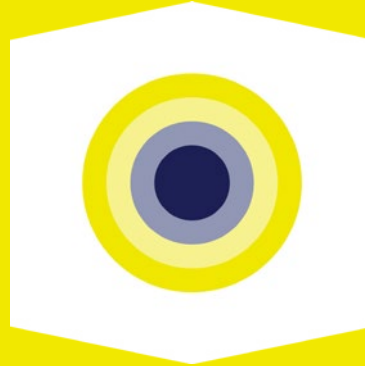
Raad van Bestuur Koninklijke Visio

Margreeth Kasper de Kroon
Annelies Versteegden

Vijf visiepijlers

Betekenisvol voor
onze cliënten en
leerlingen

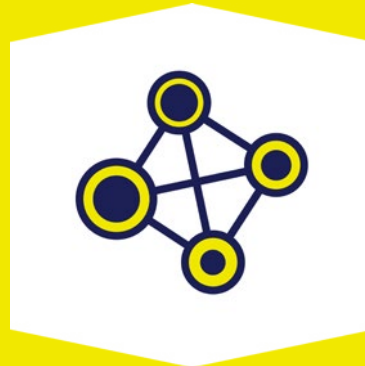
Verschil maken in de
samenleving

Kennis en expertise
als innovatieversneller

Werken vanuit
bevlogenheid

Impact vanuit vitale
netwerken

Missie

Onze missie is “meedoen mogelijk maken”. Wij stimuleren mensen met een visuele beperking om hun mogelijkheden te benutten. Door te kijken wat wél kan: worden wie je wilt zijn, en zo zelfstandig mogelijk te leven. Voor iedereen met een visuele beperking en eventueel bijkomende beperkingen. Door het bieden van specialistische expertise op het gebied van een visuele beperking. Ook voor de mensen en organisaties om ons heen.

Visie

Om meedoen mogelijk te maken, kijken we breed naar de mens met een visuele beperking. Niet alleen naar de visuele functies maar ook naar iemands mogelijkheden om de beperking te compenseren. En naar zijn of haar omgeving. In 2022 zijn er mooie resultaten geboekt binnen de vijf visiepijlers die meedoen mogelijk maken.

Betekenisvol voor onze cliënten en leerlingen

We kijken samen met de cliënt/leerling naar het hele leven en naar welke ondersteuning daarbij nodig is. We zoeken naar de juiste balans en samenhang in leefgebieden om meedoen mogelijk te maken.

Landelijk leesfeest

Op zaterdag 15 april vond een landelijk leesfeest plaats voor kinderen met een visuele beperking in het Beatrixtheater in Utrecht. Het doel was om meer leesplezier te bevorderen bij visueel beperkte kinderen (met een ontwikkelingsleeftijd) van 4-14 jaar. Er waren bekende jeugdschrijvers aanwezig en een poppentheater voor de jongste kinderen. Alle kinderen kregen tijdens het leesfeest een lunch en na afloop een boek in aangepaste versie als cadeau. Een echt feestje dus!

Het leesfeest wordt georganiseerd door Visio, Bartiméus en de Vereniging voor Onbeperkt Lezen in samenwerking met Bibliotheekservice Passend Lezen, Dedicon en CBB.

Visio Zicht op Werk werkt!

Het hebben van een baan is zoveel meer dan alleen het hebben van een inkomen. Werken helpt om van betekenis te zijn, voor jezelf en voor anderen, om mee te doen in de samenleving.

Bij Visio Zicht op Werk maken we werken met een visuele beperking mogelijk. Dit doen we door fysieke en virtuele drempels weg te halen, zodat talenten geheel ten goede komen aan het arbeidsproces. En dat is niet alleen heel prettig voor de slechtziende of blinde werknemer. Ook de werkgever, bedrijfsarts, UWV en/of gemeente hebben hier baat bij. Een win-winsituatie voor alle betrokken partijen.

In het filmpje lichten Mitchel (cliënt), Gabrie (adviseur arbeid), Ronald (UWV) en Ronald (werkgever) toe wat Visio Zicht op Werk doet en voor hen betekent. Kijk of luister je mee?

Neem ook eens een kijkje op het Visio Kennisportaal. Hier vind je een groeiend aantal interessante filmpjes, documenten en handreikingen. Thema's van het Visio Kennisportaal - Visio Kennisportaal

Bekijk de [video](#).

Mitchel: "Ik heb mezelf verder kunnen ontwikkelen als werknemer en ook als mens."

Visio is Topcare-centrum: “We willen excellente zorg blijven leveren”

Visio heeft het predicaat Topcare behaald. Geen reden om achterover te leunen, wel om trots te zijn. “Het is ook wel eens goed om te horen dat we het écht heel goed doen.”

“Het predicaat Topcare helpt ons excellente zorg te leveren”, zegt bestuurder Annelies Versteegden van Koninklijke Visio. Visio mag zich sinds september een Topcare-expertisecentrum noemen voor neurovisuele revalidatie en Auto-Mobiliteit. Topcare is een kwaliteitsmerk voor revalidatiecentra en verpleeghuizen die uitblinken in specialistische zorg en behandeling. “Het zegt iets over de kwaliteit die je levert, maar vooral ook over de ambitie het nog beter te doen”, zegt Joost Heutink, strategisch adviseur en bijzonder hoogleraar niet-aangeboren hersenletsel.

Geen eindpunt

Het predicaat is dus zeker geen eindpunt van verbetering, benadrukt Heutink. “Dat gezegd hebbende: ik vind het heel gaaf dat we het predicaat hebben behaald. Er werken bij Visio heel kritische

mensen die niet snel tevreden zijn. Het is ook wel eens goed om te horen dat we het écht heel goed doen. Daar mogen ze trots op zijn.” Versteegden: “Het is voor medewerkers ook een bevestiging: je werkt bij een organisatie die excellente zorg levert en dat ook wil blijven doen.”

Visitatie

Het doel van Topcare, vertelt directeur David Engelhard van deze stichting, “is uiteindelijk dat de zorg en behandeling zo goed mogelijk zijn”. Een Topcare-centrum moet daarom specialistische zorg bieden, investeren in onderzoek, een lerende organisatie zijn – mét betrokkenheid van cliënten – en de eigen expertise delen. In een visitatie toetst Topcare niet wat er op papier staat, maar hoe dat uitpakt in de praktijk. Engelhard: “Een scholingsplan is niet zo interessant, wat wij willen weten is: kun je laten zien wat medewerkers eraan hebben gehad?”

Veel onderzoek

Visio is onder de Topcare-deelnemers een “nieuwe

eend in de bijt”, aldus Engelhard. Het is de enige landelijk opererende deelnemer en doet veel aan onderzoek. Wat hem verder is opgevallen aan Visio? “Hun ambitie om te blijven leren vind ik ontzettend leuk. Ze zijn al best ver en toch laten ze zich kritisch bevragen en in de keuken kijken.”

Bewustwording

Visio heeft niet zomaar twee specialismen voorgedragen voor het Topcare-predicaat. Heutink: “Dit zijn programma’s waar onze expertise op een hoog niveau is en waarbij veel professionals betrokken zijn.” Maar wat belangrijker is: Visio streeft naar “bewustwording” over deze onderwerpen, aldus Versteegden. Ongeveer 650.000 mensen in Nederland hebben niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en dit gaat bij 20 tot 50 procent gepaard met visuele beperkingen.

Onderkennen

“De revalidatie van mensen met NAH richt zich vaak op het cognitief, motorisch en emotioneel functioneren.

Dat mensen ook problemen hebben met het visueel functioneren wordt vaak niet herkend, waardoor zij toch niet de zorg krijgen die ze nodig hebben”, zegt Heutink. Versteegden: “Als iemand een minder goede coördinatie heeft, beseffen zorgverleners niet dat dit ook kan liggen aan het waarnemen. Dat onderkennen is wel heel relevant voor de revalidatie.” Dankzij trainingen kunnen mensen bijvoorbeeld weer leren lezen of obstakels ontwijken.

Mobiliteit

Het tweede Topcare-specialisme is Auto-Mobiliteit [<https://www.auto-mobiliteit.org/>]. Visio adviseert mensen met een visuele beperking over verantwoorde deelname aan het verkeer met een gemotoriseerd voertuig zoals een auto, bromfiets of tractor, eventueel met behulp van training en hulpmiddelen. Ook rond dit onderwerp is er veel onbekendheid. “Om een rijbewijs te halen of behouden, moet je volgens de wet voldoende kunnen zien”, zegt Heutink. “Mensen hebben vaak vragen over wat er mag en wat niet, maar heel vaak weten ze ook niet wat mogelijk is ondanks hun visuele beperking.”

Meer mensen bereiken

Het Topcare-predicaat kan helpen deze onderwerpen onder de aandacht te brengen bij zorgprofessionals en een breder publiek. Het doel is dat meer mensen goede ondersteuning krijgen, en die hoeft lang niet altijd van Visio te komen, benadrukken de twee. Versteegden: “Soms zal een revalidatietraject bij ons nodig zijn, maar wij kunnen ook andere organisaties adviseren of begeleiden om die aanvullende hulp te verlenen. We werken al veel samen met revalidatie-instellingen.” Op het gebied van Auto-Mobiliteit adviseert Visio oogartsen en traint ze rijinstructeurs.

Leren van elkaar

De voorbereiding op de visitatie heeft veel in gang gezet, vertelt Heutink. “Je neemt de inhoud van de zorg, de processen en de scholing door: waar is het goed genoeg en waar is verbetering belangrijk? We zijn ons ervan bewust geworden dat we meer moeten doen aan intercollegiaal leren. Een lerende organisatie zijn vraagt om leren van elkaar, ook van elkaars fouten. We organiseren meer intervisie en we zien dat professionals daar ook behoefte aan hebben.”

Zeggenschap cliënten

Cliënten hebben meer zeggenschap gekregen. “Op individueel niveau deden we het al best goed: we stellen de hulpvraag van de cliënt centraal en niet ons aanbod”, zegt Heutink. “Maar dat de cliënt ook invloed moet hebben op hoe je de zorg inricht, dat was heel leerzaam.” Visio vraagt cliënten voortaan naar hun ervaringen en het resultaat van de zorg. De vragenlijsten hiervoor (in zorgjargon: PREM’s en PROM’s) zijn opgesteld door onderzoekers, professionals én cliënten. Heutink: “Voorheen zouden we cliënten eerder hebben gezien als deelnemers aan het onderzoek, nu zaten ze in de stuurgroep. Zij benadrukten bijvoorbeeld dat de vragenlijsten toegankelijk en duidelijk moeten zijn. Grappig was dat ze zeiden: je moet ook kunnen antwoorden dat je verwachtingen zijn overtroffen. Daar waren we anders niet op gekomen.”

Toegankelijk maken

Een ander inzicht dankzij Topcare is dat verbetering niet altijd verfijning van de zorg vereist, maar soms juist eenvoudiger toegang. Heutink: “Sommige zeer specialistische medewerkers zijn zo schaars dat zij niet iedereen kunnen helpen. We denken nu na

over de vraag: hoe kunnen we die hulp in de toekomst laten bieden door iemand die geen specialist is?”

Online informatie

Ook broedt Visio op voorlichting via de website. “Dan kunnen mensen zelf aan de slag”, zegt Versteegden. Zij werd getroffen door een opmerking van een beoordelaar na afloop van de visitatie. “Een cliënt had verteld dat een eenvoudig advies over verlichting nog het meest had geholpen. Het is soms goed te zien dat kleine dingen belangrijk kunnen zijn. Zo’n advies zetten we nu ook op ons kennisportaal. Deze verschuiving naar zogenaamde zelfhulp helpt ook om de zorg betaalbaar te houden.”

Kennis ontwikkelen

Daarnaast blijft Visio onverminderd investeren in de ontwikkeling van nieuwe kennis. Heutink: “Het was heel wat werk om op te schrijven wie er allemaal bezig is met onderzoek en met welke universiteiten en hogescholen we samenwerken. Meedoen aan onderzoek is voor ons zó gewoon, dat medewerkers het zich niet eens altijd realiseren. Dan zeiden ze als we ernaar vroegen: ‘Nee, ik doe geen onderzoek. Ik doe wel mee aan een project om de zorg te verbeteren.’ We zijn ons ervan bewust geworden hoeveel onderzoek we eigenlijk doen.”

Scholingen

Topcare stimuleert verbetering van de zorg door scholingen voor deelnemers. Heutink verheugt zich op de uitwisseling met andere expertisecentra. “Het implementeren van nieuwe kennis is ingewikkeld. Het is fijn om te kijken hoe andere organisaties dit doen en te bespreken hoe je de zorg steeds kunt blijven aanscherpen.”

Joost Heutink, strategisch adviseur n bijzonder hoogleraar visuele stoornissen na niet-aangeboren hersenletsel

Pilot digitale werkplaats Wonen & Dagbesteding Midden-Nederland

Bij Wonen & Dagbesteding Midden-Nederland is op verzoek van een aantal bewoners een digitale werkplaats gestart. Bewoner gaven aan dat zij het liefst "iets" met technologie wilden doen. In februari is daarom een pilot voor een digitale werkplaats gestart.

Uit de pilot is naar voren gekomen dat bewoners het vooral leuk vinden om iets nuttigs te doen. Zo willen ze bijvoorbeeld een apparaat onderzoeken en daar een handleiding voor andere bewoners of medewerkers bij maken.

Of bijvoorbeeld studenten helpen met hun stage- of afstudeeropdrachten en leveranciers handvatten geven voor productverbeteringen zoals de toegankelijkheid van spelletjes op de Nintendo Switch.

Bewoners zijn actief aan de slag en hebben een doel waarmee ze anderen kunnen helpen en de toegankelijkheid kunnen verbeteren voor mensen met een visuele beperking. Mooie betekenisvolle ontwikkelingen die aansluiten bij de wens van de bewoners.

Mooie betekenisvolle ontwikkelingen

“Braille heeft me mijn zelfstandigheid teruggegeven”

Marga Janse is slechtziend en heeft eind november haar revalidatietraject bij Visio Het Loo Erf afgerond. Speciaal voor Wereld Braille Dag op 4 januari heeft zij haar eigen kennismaking en ervaringen met het puntjesschrift op papier gezet.

Braille is voor blinden, dacht ik altijd. Totdat mijn ogen een deel van de letters voor me niet meer konden thuisbrengen. En ik met een verdraaide nek zo ongeveer met mijn hoofd in mijn scherm moest kruipen om nog iets mee te kunnen krijgen van de geschreven woorden. Inmiddels denk ik er anders over en heb ik ervaren welke waarde braille voor mij als slechtziende heeft. De rust die ik ervaaarde toen ik voor het eerst met mijn wijsvingers de braillepuntjes op papier voelde, was onbeschrijfelijk. Braille lezen geeft me rust én de mogelijkheid om weer zelfstandig te kunnen werken.

Lezen werd enorm frustrerend

Zes jaar geleden raakte de macula in mijn rechteroog beschadigd. Hierdoor kon ik met dat oog geen details meer zien of woorden lezen. Bij Koninklijke Visio in Nijmegen heb ik toen in een dag geleerd hoe ik al mijn instellingen op mijn computer kon aanpassen naar grootletter. Dit werkte goed totdat eind 2020 ook mijn linkeroog maculalittekens kreeg. Ik hield twee kleine beetjes zicht over, 12% in totaal, met “centraal” niets meer.

Lezen werd een enorm frustrerende bezigheid. Vooral ook in mijn werk. Als zelfstandig ondernemer volg en bestudeer ik ontwikkelingen op het gebied van diversiteit en inclusie, met name op de werkvloer. Ik had een online workshop over vooroordelen op de werkvloer gemaakt die ik op de markt wilde brengen. Maar dat ging niet meer. Ik zag de gezichten niet meer en kon de computer alleen bedienen met mijn neus tegen het scherm geplakt.

Leren omgaan met mijn slechtziendheid

Ik zat met mijn handen in het haar en ben gelijk op zoek gegaan naar hulp. Wederom kwam ik bij Visio uit, ditmaal in Apeldoorn bij Het Loo Erf. Hier kon ik redelijk snel intensief gaan revalideren, meerdere dagen per week gedurende een half jaar. Het betekende niet dat mijn ogen weer beter werden, maar dat ik leerde omgaan met mijn slechtziendheid. Om volledig op eigen benen te staan en in mijn geval ook mijn bedrijfje weer voort te zetten.

Braille gaf me weer hoop

Er ging een wereld voor me open. Dit begon al bij mijn observatiedagen*, waar ik met de verschillende vaktrainers de doelen van mijn revalidatietraject besprak. Braille was daar een onderdeel van. Ik weet nog dat ik de ruimte van brailletrainer Kirsti Steur binnenkwam en dacht: oké, ik werk eraan mee, maar ik heb geen braille nodig, want ik ben niet blind! Maar de weldadige rust die ik voelde toen ik met de kussentjes van mijn wijsvingers het reliëf voelde op het oefenblad was enorm. Ook was ik trots op mezelf dat ik dat kon! In deze sessie nam ik waar hoe Kirsti notities maakte met zowel haar toetsenbord, met spraak ondersteund, als ook met een ander apparaat. Dit bleek een brailleleesregel te zijn. Het

---

“Ik zag de gezichten niet meer en kon de computer alleen bedienen met mijn neus tegen het scherm geplakt.”

Marga

gemak en de snelheid, waarmee ze dit deed verbluften mij. Deze ervaring gaf me weer hoop. Zou ik dat ook kunnen leren, ging er door mijn hoofd?

Lezen en redigeren dankzij braille

Onderzoekend als ik ben, ging ik anderen die ook revalideerden bij Het Loo Erf vragen of zij braille aan het leren waren. Dat gold niet voor iedereen. Het verschil zat 'm vooral in de leesbehoefte. De een had voldoende aan audio, waarbij alles voorgelezen wordt. Anderen wilden liever zelf de woorden voelen, zodat je ook weet hoe ze geschreven zijn. De schrijfwijze van een woord kun je immers niet horen. De mogelijkheid om je eigen geschreven teksten te lezen en te redigeren was voor mij een belangrijk argument om braille te leren. Daar lag immers mijn grootste frustratie.

Oefenen, heel veel oefenen

De keuze voor braille betekende een hele nieuwe taal leren. En dat was niet zo eenvoudig. Eerst de letters en meest gebruikte leestekens leren herkennen en lezen, en veel, heel veel oefenen. Ook met de braille typemachine. Hiermee druk je letters in dik papier, zodat je vingers en je hoofd ook op die manier het puntjesschrift onder de knie krijgen. Het moment dat lesboek één uit was, wist ik dat de weg naar lezen en schrijven weer open lag. Een absolute mijlpaal voor deze ongeduldige vrouw.

Bovendien brengt braille lezen me rust, omdat ik niets anders kan doen dan me volledig concentreren op het braille lezen, bijna meditatief. Een soort blindfulness in plaats van mindfulness (deze term heb ik niet bedacht, hoor). Mijn leesalternatief is op mijn telefoon en dan 4 cm van mijn linker oog. Dat houd ik 10 minuten vol. Turen op mijn scherm probeer ik dus niet meer.

Weer zelfstandig werken dankzij braille

In overleg met brailletrainer Edwin Weterings ging ik al snel oefenen met een brailleleesregel. Dit apparaat zorgt ervoor dat de tekst op je beeldscherm wordt omgezet in braille, in samenwerking met een schermleesprogramma. Het gaat nog langzaam en ik zal nog heel veel meters moeten maken, voordat ik echt weer op snelheid ben met lezen en schrijven. Maar de combinatie van audio, blind typen en braille geven mij de mogelijkheid om weer zelfstandig te werken. En dat had ik een jaar geleden echt niet kunnen bedenken.

* Dit zijn onderzoeksdagen, waarbij in kaart wordt gebracht wat de cliënt nog ziet en welke invloed dit heeft op het dagelijks functioneren. Vervolgens worden mogelijkheden, wensen en revalidatie doelen geïnventariseerd op de verschillende levensgebieden. Na de observatiedagen volgt een advies over revalidatie bij Visio Het Loo Erf.

“De mogelijkheid om je eigen geschreven teksten te lezen en te redigeren was voor mij een belangrijk argument om braille te leren.”

Verskil maken in de samenleving

Wij dagen andere partijen uit om te werken aan een inclusieve en toegankelijke samenleving en ondersteunen daarbij vanuit onze expertise.

Visio zet handtekening onder Green Deal 3.0

De klimaatcrisis vormt een grote bedreiging voor de volksgezondheid en zorgt ervoor dat de zorgvraag groeit. De zorgsector ondersteunt en verleent zorg aan mensen, maar draagt zelf ook bij aan klimaatverandering, door uitstoot van CO₂, door afval en door gebruik van grondstoffen. Net als vele zorgaanbieders en -professionals, willen we als Visio deze paradox tegengaan. Daarom zette Margreeth Kasper de Kroon op 8 december 2022 haar handtekening onder de nieuwe Green Deal Duurzame Zorg.

Met de ondertekening van Green Deal Duurzame Zorg spreken we de intentie uit om te werken aan concretere doelen. De doelen zijn verdeeld over

vijf thema's: actievere inzet op gezondheidsbevordering, vergroten van kennis en bewustwording, verlagen van CO₂-uitstoot, met als doel klimaatneutraal in 2050, het verminderen van primair grondstoffen-gebruik, met als doel maximaal circulaire zorg in 2050 en tot slot het terugbrengen van de milieubelasting door medicatie(gebruik).

Verduurzamen van de zorg is een belangrijke opdracht. Tegelijkertijd staan we voor grote financiële uitdagingen, waardoor deze ambitie onder druk staat. Samen met de VGN en het ministerie van VWS gaan we ons inzetten om deze transformatie te realiseren vanuit het Klimaatfonds.

Let's talk about our future!

Afgelopen jaar vond VISION 2022 plaats in Dublin. Een conferentie waarbij de laatste ontwikkelingen besproken worden rondom Low-vision. Het thema voor Vision 2022 was IMAGINING THE IMPOSSIBLE.

In gesprek mét de toekomst

Op Vision 2022 praten allerlei wetenschappers en professionals over de toekomst. Echter de toekomst, slechtziende en blinde jongeren, is hierbij zelf niet direct betrokken. Dat heeft geleid tot "Let's talk about our future". Projectleider Judith Wijnen was hiervoor initiatiefnemer. Zij stelde haar podium op Vision 2022 volledig beschikbaar aan de jongeren. Met de 19-jarige Twan Driessen als boegbeeld. Twan gaf een vlammend betoog voor een publiek van professionals en wetenschappers uit diverse landen en maakte indruk.

Internationaal jongerenplatform
Met "Let's talk about the future" willen we slechtziende en blinde jongeren een stem en stevige plek geven in de vormgeving van hun toekomst. Daarvoor willen we internationaal een jongerenplatform opzetten. Dit platform zal dan de vindplek kunnen worden voor onderzoekers en professionals om relevante praktijkervaringen en toekomstwensen op te kunnen halen voor hun wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening. Jongeren krijgen zo meer invloed op de agenda van hun toekomst.

Meer weten over deze campagne? Bekijk hier [de video "Let's talk about our future"](#) waarin vijf Nederlandse jongeren allemaal op hun eigen manier bezig zijn om hun toekomst vorm te geven.

[Let's talk about our future, with English subtitles - YouTube](#)

In veel ontwikkelingslanden is het leren van braille voor blinde kinderen niet vanzelfsprekend.

Braille-handleiding voor kinderen in ontwikkelingslanden

In veel ontwikkelingslanden is het leren van braille voor blinde kinderen niet vanzelfsprekend. Speciale scholen voor kinderen met een visuele beperking zijn er vaak niet in ontwikkelingslanden. Ook zijn er onvoldoende leerkrachten die braille kunnen onderwijzen. Materialen zoals computers en brailleprinters zijn duur en lees- en onderwijsmaterialen in braille zijn vaak moeilijk te verkrijgen.

Daarom heeft Visio in samenwerking met internationale experts een online handleiding ontwikkeld om ook deze kinderen braille te leren lezen. De online manual is gericht op technieken die niet afhangen van zulke apparatuur en materialen. De manual is gebaseerd op Unified English Braille en gaat in op de verschillende fasen van braille.

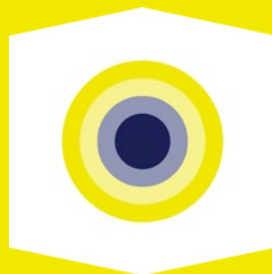
Maar het gaat ook over de manier van onderwijzen van braille. Van voorbereidend braille tot beginnende braille en braille voor gevorderden. Er staan veel links en praktische voorbeelden in en er wordt aandacht besteed aan de verschillende materialen waarmee je braille kunt onderwijzen.

Het boek is bestemd voor leraren van speciale en reguliere scholen die een kind met een visuele beperking in hun klas hebben. Maar ook voor ouders, beleidsmakers en andere geïnteresseerden.

Helpdesk ICT-Onderwijs

Visio heeft een helpdesk gelanceerd speciaal voor ICT vraagstukken in het onderwijs! De helpdesk is er voor leerlingen met een visuele beperking of voor bijvoorbeeld docenten die onderwijs of begeleiding bieden aan leerlingen en studenten met een visuele beperking. De vragen kunnen gaan over bijvoorbeeld het gebruik van schoolsoftwarepakketten, digitale (les)boeken en bijbehorende hulpmiddelen.

De Helpdesk ICT-Onderwijs is één van de helpdesks van Visio Onderwijs. Er is ook een helpdesk voor Bewegen en Sport én een helpdesk Exacte vakken (wiskunde, biologie, scheikunde en natuurkunde). Superhandig toch? Stel hier direct je vraag aan [Visio Helpdesk ICT-Onderwijs](#).

Aysegül

“Ik wilde mijn wiebelogen omarmen”

Aysegül is actrice en theatermaker en ze heeft onlangs haar revalidatie bij Visio Het Loo Erf afgerond. Ze is geboren met congenitale nystagmus, ook wel wiebelogen genoemd. Haar zicht zit op 20%: “Misschien net iets minder, maar 20% klinkt beter dus daar houden we het op, haha.” Aysegül heeft een ongekend doorzettingsvermogen en dat ging heel lang goed. Tot het niet meer ging en ze de hulp inschakelde van Visio.

“Ik heb alles regulier gedaan. Ik ging naar een gewone school in de wijk, maar was wel altijd uniek. Ik had een ambulante onderwijs begeleider vanuit Visio en ik had extra voorzieningen op school, zoals een plek vooraan in de klas.” Vooral haar karakter hield haar op de been, ze was altijd heel sociaal. Dat had zo zijn voordelen: “Als er iets veranderde in het rooster kon ik dat niet lezen op het bord. Maar mijn vrienden riepen dan door de gang: “Het 4de uur valt uit he Ays!” Zo hield ik me staande. Als je jong bent, ben je heel flexibel. Als mijn emmer gevuld was, ging ik een potje janken op mijn kamer. Ik deelde mijn verdriet niet met anderen, ik wilde niet de zwakste schakel zijn.”

Op haar 26ste gaat Aysegül uit huis om op zichzelf te wonen in Amsterdam. Maar fietsend door de stad met Google Maps in haar hand dacht ze: waarom ben ik ooit weggegaan? Ze durfde haar huis niet meer uit. “Ik was bang om de weg niet te kunnen vinden, bang voor alle drukte in deze grote stad.” Aysegül zoekt hulp en krijgt therapie vanuit de GGZ. Dat werkt, ze voelt zich beter. Maar het is niet genoeg. “Ik wilde mijn visuele beperking omarmen. Toen belde ik Visio.”

Inmiddels is Aysegül aan het einde gekomen van een intensief revalidatietraject van acht maanden bij Visio het Loo Erf. Haar revalidatie is vastgelegd in een prachtige documentaire: “Dit is hoe ik het zie”, die in 2023 in première gaat.

“Ik deelde mijn verdriet niet met anderen, ik wilde niet de zwakste schakel zijn.”

Kennis en expertise als innovatieversneller

We ontwikkelen, verzamelen, verrijken en verspreiden continu kennis en expertise. Zo blijven we innoveren en maken we kennis voor iedereen beschikbaar en toegankelijk.

Predicaat excellente school voor Haren, Breda en Rotterdam

De Visio-scholen in Haren, Breda en Rotterdam hebben in 2022 vol trots het predicaat Excellente school voor zowel het speciaal basisonderwijs als het voortgezet speciaal onderwijs in ontvangst genomen. Zij hebben ieder een eigen excellentieprofiel.

Op de scholen werd het feest gevierd met de leerlingen, leerkrachten en ouders. Naast Visio excellente schoolgebakjes, ontvingen de leerlingen een rugzak met "Mijn school is excellent". En de medewerkers drinken hun koffie voortaan uit een excellente mok.

Nieuwe mijlpaal voor Visio Onderwijs Wij ondersteunen ieder kind met een visuele beperking zo goed mogelijk bij zijn voorbereiding op de toekomst, met al z'n mogelijkheden, beperkingen, talenten en bijzonderheden. Deze waardering is de kroon op het werk in de ambitie van Visio Onderwijs om slechtziende en blinde leerlingen excellent onderwijs en de beste begeleiding te bieden op het niveau van ernstig meervoudig beperkt (EMB) tot en met havo.

Visio in Ergotherapie Magazine

In het vakblad Ergotherapie Magazine is in 2022 het artikel "Als je ogen het zien, maar je hersenen niet" verschenen van Visio. Ergotherapeuten Miranda Zwijgers en Marieke Steendam gaan in dit artikel dieper in op de in 2020 gepubliceerde Richtlijn behandeling CVI.

Er wordt globaal beschreven wat CVI is, hoe de richtlijn leidt tot meer

eenduidigheid, wat de inhoud van de richtlijn is en wat de rol is van ergotherapeuten binnen de visuele sector en van collega's daarbuiten. Het gebruik van de richtlijn wordt geïllustreerd met een uitgebreide casus.

Een prachtige publicatie waar we trots op zijn. [Klik hier om het artikel te lezen.](#)

Twee keer goud voor SenseMath - Dutch Interactive Awards 2022

SenseMath, de app die wiskundige functies hoorbaar maakt, heeft een Dutch Interactive Award (DIA) gewonnen. En niet één gouden DIA, maar zelfs twee! Zowel in de categorie "Future Interfaces" als in "Tools" pakte SenseMath de hoofdprijs.

De jury sprak van “een crossmediale aanpak in optima forma. Een bewonderingswaardig goed en sterk uitgevoerd concept.” Daarnaast prijst de jury de “enorme en positieve impact” die Sensemath heeft voor mensen met een visuele beperking.

De DIA zijn dé prijzen voor het allerbeste interactieve werk van Nederlandse makers. SenseMath, door Visio met internetbureau Q42 ontwikkeld en neergezet. SenseMath won van grote namen als Willem Wever en het Boijmans Depot. De jury is lovend over de app. “De impact van dit product is enorm en de wereldwijde potentie is groot.”

Vanuit Q42, Visio en Wismon is de app gemaakt met een divers en professioneel team van Toegankelijkheid experts, wiskundedocenten, programmeurs, sound engineer, ervaringsdeskundigen en leerlingen. Een mooie mijlpaal voor Visio Onderwijs op weg naar het beste onderwijs en begeleiding van slechtziende en blinde leerlingen!

Holistisch ontwikkelingsprogramma voor kinderen in Ghana

Zo’n 1,5% van de Ghanese bevolking heeft een visuele beperking. Dat zijn ongeveer 500.000 mensen. De wil vanuit de overheid om deze mensen goede zorg en goed onderwijs te geven, is er. Maar hoe regel je dat in een land met 37 miljoen mensen die in 254 districten wonen en ieder hun eigen wetten en gebruiken hebben?

Met hulp van de kerk

Ghana is zeer christelijk. Op iedere hoek van de straat, op ieder voertuig, zie je uitingen van het geloof. Het is bijna vanzelfsprekend dat je dus bij de goed georganiseerde kerk uitkomt om inclusief onderwijs te gaan organiseren. De Presbyterian Health Services of Ghana onderhoudt nauwe contacten met de overheid en Visio heeft al nauw met deze organisatie samengewerkt.

Focus op zes districten en op kinderen tot zes jaar. De pijlers op alle 254 districten tegelijk richten, is een illusie. Dus is gekozen om eerst te concentreren op zes

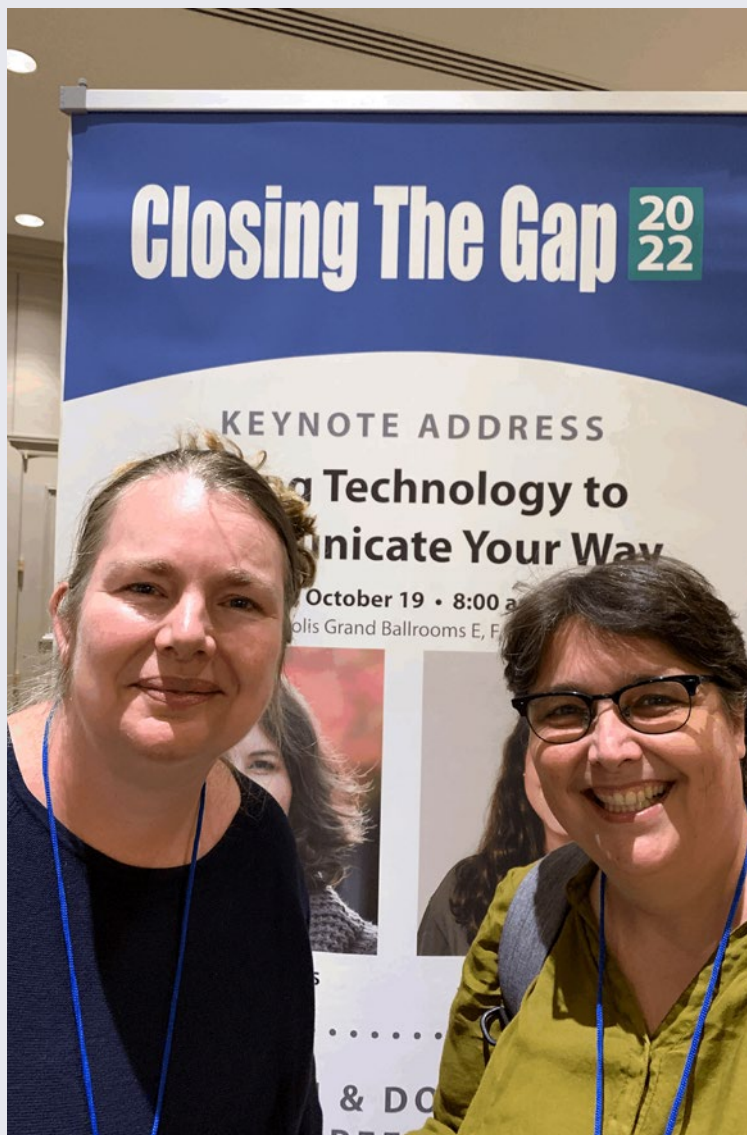
districten waar al behoorlijk wat voorzieningen zijn. Zo kennen deze districten al scholen voor blinden en scholen met aparte units voor slechtzienden. Een tweede focus was die op kinderen van 0-6 jaar, waarbij de ambitie is gedefinieerd om meer kinderen met een visuele beperking in te laten stromen in het reguliere onderwijs.

Wat is de grootste uitdaging in Ghana?

De wetten zijn er. De structuur om die wetten na te leven nog niet. In zo’n uitgestrekt land, met zo’n grote diversiteit in districten en zo’n groot percentage aan kinderen met een visuele beperking is dat een complexe uitdaging. De kerk is de verbindende schakel. Maar daar ligt nu ook de primaire uitdaging vanuit Visio: zorgen dat die kerk zich eigenaar gaat voelen van de uitdaging. Als de kerk zich proactief in gaat spannen om inclusief onderwijs te implementeren en als zij de overheid daar in meekrijgt, dan kunnen er mooie dingen gebeuren in Ghana. En daar gaan wij als Visio voor!

Onze ambitie is meer kinderen met een visuele beperking in laten stromen in het reguliere onderwijs in Ghana.

Closing the gap

Closing the gap is een jaarlijks congres in Minneapolis, Minnesota, Verenigde Staten. Dit congres gaat over het delen van kennis over en ervaringen met ondersteunende technologie (AT). Er zijn vele presentaties, waar praktische en toepasbare strategieën en best practices worden getoond. Vele exposanten van over de hele wereld laten bezoekers kennis maken met de nieuwste technologieën die vandaag het verschil maken.

Na 3 jaar online, werd dit jaar de 40ste editie weer op locatie georganiseerd. Het congres heeft een aanbod van een kleine 180 workshops verdeeld over 3 dagen en een beursvloer met ongeveer 60 stands. Ingen Kok (projectleider Wonen & Dagbesteding Midden-Nederland) en Miriam van Hees (coördinator Onderwijs Breda) zijn voor Visio afgereisd naar Minneapolis.

Zij hebben kennis opgedaan over bijvoorbeeld nieuwe mogelijkheden met de Tobii Dynavox en verschillende mogelijkheden voor slimme oplossingen voor agenda gebruik en Smart watch integratie. Ze zijn ook zelf aan de slag gegaan in een paar "doe het zelf" workshops. Zo mochten ze schakelaars aansluiten aan een iPad en daar een recept voor maken. Ook stond de combinatie 3D printen en het aanpassen van schakelspeelgoed op het programma waarbij een eigen gemaakt speeltje gemaakt is. Tot slot hebben ze kennis mogen opdoen over hoe je technologie kunt gebruiken bij lessen kunstzinnige vorming aan EMB leerlingen.

Vele exposanten van over de hele wereld laten bezoekers kennis maken met de nieuwste technologieën die vandaag het verschil maken.

Slechtziend na een beroerte: “Ik leerde op een andere manier toch alles te zien”

Elke dag lekker koken. Samen met zijn vrouw wandelen en fietsen. Cor van Herk (71) geniet volop van zijn pensioen. Het is dan ook even schrikken als hij in december 2019 een beroerte krijgt. Dit levert hem hemianopsie op: niet aangeboren hersenletsel (NAH) waarbij een deel van het gezichtsveld wegvalt. Maar bij de pakken neerzitten, is niets voor hem. “Ik bleef proberen en oefenen. Want ik wilde zo graag weer zelfstandig fietsen.”

Hij mist af en toe een deel van het gesprek, is wat vermoeid en krijgt 's avonds aan tafel een keer zijn vork niet naar zijn mond. Dat dit de voortekenen van een beroerte zijn, weten meneer van Herk en zijn vrouw dan nog niet. Totdat hij heel vaak afwezig is en niet meer goed kan lopen. Ze bellen de huisarts en nog dezelfde dag wordt hij opgenomen in het ziekenhuis. Een herseninfarct.

Gelukkig is hij er op tijd bij. Maar de beroerte heeft wel gevolgen. “In het ziekenhuis bleek dat ik niets zag op rechts. Ik liep tegen iedereen op. Dat had ik zelf niet in de gaten. Want ik zag hen niet.”

Na vijf dagen mag hij naar huis om daar verder te revalideren. Hoewel het heerlijk is om weer thuis te zijn, merkt meneer van Herk daar steeds meer van zijn visuele stoornis. “Ik ging naast het bed zitten en kreeg de sleutel niet in het sleutelgat. Het waren kleine dingen. Maar je moet er wel mee uitkijken. Voor je het weet, stoot je een pan heet water van het fornuis.”

Simpele oefeningen en praktische tips

Met hulp van het revalidatiecentrum leert hij stapje voor stapje omgaan met de gevolgen van zijn herseninfarct. Vanwege zijn beperkte gezichtsveld wijzen ze hem daar op Koninklijke Visio. “Ik heb meteen gebeld en werd gekoppeld aan Nanda. Zij stuurde mij twee stroke op om thuis oogtraining mee te doen. Ik moest oogbewegingen maken om de letters helemaal links, helemaal rechts en in het midden te zien. Dat vond ik maar niks. Het leek heel simpel maar was verdomd lastig en ik wilde veel liever oefenen met fietsen. Maar ze geven je zo'n oefening natuurlijk niet om je te pesten. Dus ik heb braaf drie keer per dag geoefend.”

“Ze geven je zo'n oefening natuurlijk niet om je te pesten. Dus ik heb braaf drie keer per dag geoefend.”

Daarna mag meneer van Herk de kijktechnieken buiten gaan toepassen. En al snel blijken die 'simpele' oefeningen niet zinloos te zijn. "Het leerde mij om op een andere manier te zorgen dat ik toch alles zie. Door deze oogbewegingen, alert te zijn en constant te scannen, maak ik mijn zicht compleet. Nanda gaf ook veel tips waar ik echt iets aan heb en die ik nog steeds toepas. Bijvoorbeeld als ik een ruimte binnenkom, kijk ik eerst naar rechts zodat ik zo snel mogelijk alle mensen in de ruimte kan overzien. Aan tafel kies ik ervoor om aan de rechterkant te gaan zitten van mijn tafelgenoten. Zo zie ik hen in mijn aanwezige linker gezichtsveld."

Fietsen met twee cameraatjes

En dan kan het oefenen met fietsen beginnen. "De eerste keer was niet om aan te zien. Ik reed de hele tijd aan de linker kant omdat voor mijn gevoel op rechts niets was. Ik had niet het vertrouwen dat ik ooit weer de weg op zou kunnen."

Dat vertrouwen komt langzaam terug als meneer van Herk samen met Nanda gaat fietsen. Eerst op rustige paadjes in de buurt. Later in Den Haag met trams, auto's en fietsers om hem heen. Om te checken of hij écht goed kijkt, krijgt hij een bril op met twee

cameraatjes. "Dat is zo'n mooi hulpmiddel. Het volgt je oogbewegingen. Heel interessant om te zien waar je allemaal kijkt."

Familiedag

De oefeningen, tips en technische snufjes van Koninklijke Visio zijn niet het enige waar meneer van Herk veel aan heeft gehad. Ook de familiedag heeft hem enorm geholpen. "Daar ontmoette ik twee andere mensen die minder zien na een beroerte. En het mooiste was dat mijn dochter en vrouw mee mochten om te ervaren hoe het voor mij is. Ze kregen een bril op die deels was afgeplakt. Dan moesten ze koffie inschenken en een stukje cake afsnijden. Dat lukte. Maar met heel veel moeite. We gingen ook naar buiten. Toen was het mijn beurt om 'Let op het afstapje' te zeggen. Want die hadden ze natuurlijk niet gezien."

Zijn dochter en vrouw waren verbaasd hoe moeilijk het is om met beperkt zicht dagelijkse handelingen uit te voeren. "Mijn dochter zei: 'Ik wist niet dat het zó erg was'. Ik dacht alleen maar 'Wat heb ik inmiddels al veel geleerd!'"

Blijven genieten

Door alles wat meneer Van Herk heeft geleerd, geniet hij weer van elke dag. Zelfs nog een beetje meer dan voor de beroerte. En dat gunt hij anderen ook. "Blijf oefenen en proberen. Maar accepteer ook als iets écht niet meer lukt of langzamer gaat. En geniet vooral heel veel van alles wat je nog wel kunt."

Door alles wat meneer Van Herk heeft geleerd, geniet hij weer van elke dag. Zelfs nog een beetje meer dan voor de beroerte.

Werken vanuit bevlogenheid

Werken met passie en ambitie voor de cliënt/leerling.
Medewerkers krijgen ruimte en vertrouwen om te ondernemen en
te innoveren op basis van de vragen van cliënten en leerlingen.

Revalidatieoogarts Meindert de Vries: “Het bijzondere wat wij hebben, is tijd”

Meindert de Vries nam in 2022 na 30 jaar afscheid bij Visio als revalidatieoogarts voor kinderen. Zijn opvolgster is Arlette van Sorge. Een mooi moment voor een dubbelgesprek over het belang van heldere uitleg, werken als verbindingspersoon en de toegenomen waardering voor hun vak.

“Het grote verschil met een reguliere oogarts is dat wij verbindingsfiguur zijn tussen drie partijen: de cliënt, het medisch domein en de revalidatie-instelling”, zegt Meindert de Vries, revalidatieoogarts voor kinderen bij Visio in Amsterdam. Met de cliënt bedoelt hij zeker niet alleen de slechtziende of blinde persoon zelf: “Zeker bij kinderen, maar ook bij volwassenen, gaat het ook om de gezinsleden en sociale context.”

Medische kennis vertalen en uitleg geven

Het tweede domein omvat alle artsen en paramedici rond de cliënt. Denk daarbij aan oog- en kinderartsen, psychologen en fysiotherapeuten. De Vries: “Hun medische kennis is nodig voor een goed revalidatieproces. De revalidatieoogarts is degene die deze kennis kan vertalen naar het derde domein: de revalidatiemedewerkers. Zij moeten begrijpen wat er precies aan de hand is met de cliënt. Het ene kind met visus 0,1 kan meer dan het andere. Ook aan cliënten is uitleg ontzettend belangrijk. Als de cliënt de situatie onvoldoende begrijpt, loopt het niet. Het is belangrijk ouders uit te leggen wat er precies aan de hand is en waarom een wondertherapie in het buitenland hun kind niet kan genezen. Pas als zij accepteren dat het iets is waarmee ze verder moeten, ga

je kijken hoe je het kunt kind stimuleren en ervoor zorgen dat het een plek in de wereld verovert.”

Verwachting

Ook over de behandeling in het ziekenhuis leven vaak vragen, vertelt zijn collega en opvolgster Arlette van Sorge. Zij ziet zowel volwassenen met niet-aangeboren hersenletsel als kinderen. Van Sorge: “Mensen hebben vaak veel vragen over de aandoening en over het beloop. Wij nemen dan de hele voorgeschiedenis door en kunnen precies vertellen wat er allemaal is gebeurd rond het oog.” De Vries: “Het bijzondere wat wij hebben, is tijd. Wij mogen langer met de patiënt zitten dan een oogarts in het ziekenhuis.”

Revalidatieoogarts Meindert de Vries. Na 30 jaar neemt hij afscheid bij Visio.

Meteen revalideren

De twee revalidatieoogartsen roepen hun ziekenhuiscollega's op snel te verwijzen bij jonge kinderen van wie de visuele ontwikkeling niet goed verloopt. Van Sorge: "Ook als de precieze diagnose nog niet duidelijk is, wil je zo snel mogelijk beginnen met revalidatie. Die twee trajecten kunnen goed parallel lopen."

De Vries: "Een kind dat slecht ziet, loopt achter in ontwikkeling en moet andere input krijgen. Een voorbeeld: spreken leer je onder meer door mensen te zien praten. Als een kind geen lipbewegingen ziet, leren wij ouders het kind aan hun lippen te laten voelen terwijl zij praten. Dan begrijpt het kind: praten doe je met je mond."

Ouder-kind-binding

Ook voor de binding tussen ouder en kind is vroegtijdige hulp cruciaal. De Vries: "Met een zeer slechtziend kind maak je moeilijk oogcontact. Terwijl dat zo belangrijk is voor de

binding. We adviseren ouders bijvoorbeeld met het kind in een schemerige ruimte te zitten met een lamp gericht op hun gezicht. Als de achtergrond onzichtbaar is, ziet het kind veel makkelijker hun gezicht en leg je makkelijker contact. Daardoor worden bij het kind nieuwe neuronale circuits aangelegd."

Van Sorge: "Door visuele stimulatie kunnen kinderen sprongetjes maken in hun ontwikkeling. Wij zoeken steeds naar de juiste stimulus voor het kind. Is een goede contrasterende lamp nodig, of juist fijne lampjes? Wat spreekt dit kind aan?"

Interesse in revalidatie

Van Sorge werkte tot voor kort parttime bij Visio en bij het ziekenhuis als oogarts en kinderoogarts. Nu ze fulltime bij Visio werkt, blijft zij de verbinding zoeken met oogartsen in het ziekenhuis. Van Sorge: "Ik vind het belangrijk dat het medische gedeelte heel goed parallel loopt met de revalidatie. Als ik veranderingen zie, neem ik contact op. Ik zie

dat oogartsen steeds meer interesse krijgen in revalidatie. Vorig jaar heb ik voor het eerst samen met Bartiméus onderwijs verzorgd voor drie opleidingscentra. Ik hoor veel positieve reacties. Dit jaar komt weer een vervolg van dit onderwijs voor meer opleidingscentra."

Samen optrekken

De Vries heeft de waardering voor revalidatieoogheekunde sterk zien veranderen in de loop der jaren. De Vries: "Toen ik begon, werd je als revalidatieoogarts niet voor vol aangezien door oogartsen in het ziekenhuis. Nu is ons vak veel meer uitgekristalliseerd. Revalidatie instellingen worden gevisiteerd door het Nederlands Oogheekundig Gezelschap. We trekken tegenwoordig echt samen op." Van Sorge: "Meindert de Vries heeft een enorme rol gespeeld in die ontwikkeling. Hij is een van degenen die de revalidatieoogheekunde op poten heeft gezet vanaf de jaren negentig. De dingen die ik weet, heb ik van hem geleerd."

Arlette van Sorge,
revalidatieoogarts en opvolger
van Meindert Meindert
de Vries in Amsterdam

Onderwijsminister Wiersma op werkbezoek bij Visio

Minister Dennis Wiersma bracht een werkbezoek aan Visio Onderwijs Rotterdam. Naar aanleiding van de predicaat "excellent" voor drie scholen van Visio wilde hij graag komen kennismaken met het onderwijs van Visio. Een rondleiding door de school, gesprekken met leerlingen, een bezoek aan een brailleles en een live verbinding met de schoolleiders van Breda en Haren, zorgden voor een zinvol werkbezoek.

Toegankelijkheid

Tijdens de gesprekken werd expliciet aandacht gevraagd naar de toegankelijkheid van (digitaal) lesmateriaal en het wetgevingstraject daarover. Ook werd gesproken over het recht van ieder kind op onderwijs, waarin de focus werd gelegd op het onderwijs aan onze leerlingen met een ernstig meervoudige beperking. Tot slot werd de transitie naar werk en participatie besproken. Een mooi bezoek door een zeer betrokken minister.

Meester André genomineerd voor "Leraar van het jaar 2022 Speciaal Onderwijs"

Opnieuw is een leraar van Visio Onderwijs genomineerd voor "Leraar van het jaar Speciaal Onderwijs". In 2021 was dat meester Wouter en afgelopen jaar was dit André Vurens, leraar bij Visio Onderwijs Grave.

Niet vanzelfsprekend

Je zou bijna denken dat het eenvoudig is om leraar van het jaar te worden. Maar André werd finalist uit veel aanmeldingen, twaalf nominaties, pitches en interviews. De leerlingen hebben meester André aanbevolen. Zij omschreven hem in de aanbeveling als: "behulpzaam, kan goed uitleggen, staat altijd voor je klaar, hij is eerlijk en je kunt altijd bij hem terecht".

Wie is André Vurens?

Als leraar Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) bij Visio-school Grave geeft André les aan onze leerlingen binnen het PRO, VMBO en HAVO in de vakken Dienstverlening & Producten, Zorg & Welzijn, Facilitair en vooral ook de sociale vakken die geclusterd zijn op onze school binnen het vak Podium Plus. Lessen en vakken die regulier zijn als op andere scholen en waar nodig aangepast als het moet. Ook geeft hij voor Visio International sinds 2018 twee keer twee weken per jaar les in Oeganda aan docenten die werken met onze bijzondere doelgroep. Met zijn werk wil hij bijdragen aan de ontwikkeling van de leerlingen zodat zij steviger in hun schoenen staan wanneer zij de

overstap van speciaal naar regulier onderwijs maken. Hij werkt daarbij met Kritische Succesfactoren (KSF) die moeten leiden tot een succesvolle participatie van zijn leerlingen.

Meester André is doorgedrongen tot de laatste drie kandidaten en daar zijn we als Visio erg trots op!

Bekijk de reportage in Hart van Nederland [Leraar daagt blinde leerlingen uit om te waterskiën: 'Spannend maar ook heel cool'](#)

Hart van Nederland bezoekt watersportdag Onderwijs Grave

Meer dan 40 leerlingen van Visio Onderwijs in Grave gingen het water op om te kanoën, waterskiën of te suppen. Hart van Nederland kwam langs en maakte daar een mooie reportage van.

Meer dan 40 leerlingen van Visio Onderwijs in Grave gingen het water op om te kanoën, waterskiën of te suppen. Hart van Nederland kwam langs en maakte daar een mooie reportage van. Op zich al een opvallende buitenschoolse activiteit, maar zeker als je bedenkt dat de leerlingen allemaal blind of slechtziend zijn. Sportleraar Ruud Dominicus heeft het allemaal geregeld. "Ik ben helemaal gek van sporten en ik wil dat dat diezelfde beleving ook voor hun mogelijk is", zegt hij.

Stapje voor stapje

Volgens Ruud kunnen blinden en slechtzienden meer dan veel mensen denken. Eerder liet hij

zijn leerlingen al onder meer judoën, skiën en paardrijden. En nu dus ook waterskiën. "Zo lang er geen bal bij komt kijken kan er een heleboel. Je moet natuurlijk goed kijken hoe je het gaat aanbieden. Je kunt bij de eerste oefening niet zomaar op die latten gaan staan. Maar met stapje voor stapje oefenen met omhoog komen gaat het wel.

De leerlingen merkten in hun omgeving dat mensen wel even aan het idee moesten wennen. "Sommige mensen keken raar op. Ik ben natuurlijk slechtziend dus mensen vroegen wel: huh, waterskiën? Hoe gaat dat dan?" zegt een van de leerlingen. Dus hoe heeft Ruud dat gedaan? "Ik heb ze eerst op een krukje laten staan, op sokken, en zelfs een stok aan een touw gemaakt en ze zo door de gymzaal getrokken. En dan steeds wat harder."

Het lukt wel gewoon

De leerlingen zijn duidelijk dolenthousiast. Ze kunnen niet wachten om weer terug het water in te gaan. "Ik vond dat ik al best ver kwam, maar ik ga het zo nog een keer proberen", zegt een meisje dat net uit het water komt. En het lijkt ze nog makkelijk af te gaan ook: de een na de ander scheert over het water. Ruud roept vanaf de kant aanhoudend instructies: "Houd je armen recht naar beneden!" Hij is duidelijk trots op zijn leerlingen.

"Het geeft echt een ontzettende kík om dit te kunnen doen", zegt hij. De leerlingen zijn hem dankbaar. Ze leren zelf ook dat ze meer kunnen dan ze zelf misschien denken.

"Misschien met een beetje hulp, maar het lukt wel gewoon!"

De leerlingen zijn duidelijk dolenthousiast. Ze kunnen niet wachten om weer terug het water in te gaan.

Moeder Jo Ann “Op al mijn vragen had Babette antwoord”

Visio helpt niet alleen slechtziende en blinde kinderen, maar ook hun ouders. Hoe werkt dat? Moeder Jo Ann Tellis en maatschappelijk werker Babette van Nimwegen vertellen.

“Ik denk dat ik zonder Visio in een depressie was geraakt”, zegt Jo Ann Tellis uit Rotterdam. Haar zoon Juliano (12) liep hersenletsel op door een aanrijding op het zebepad. Sindsdien ziet hij niet goed meer. Zijn moeder kreeg veel last van schuldgevoelens. “Aan de ene kant wist ik dat het ongeluk niet mijn schuld was, maar ik gáf mezelf wel de schuld: had ik hem maar met de auto naar school gebracht, dan was het nooit gebeurd!”

Verwachtingen bijstellen

Bij de verwerking van deze hartenpijn heeft Jo Ann veel gehad aan maatschappelijk werker Babette van Nimwegen. Het kind- en jeugdcentrum van Visio helpt niet alleen slechtziende en blinde kinderen, maar ook hun ouders. Het kind volgt een eigen revalidatietraject, de ouders krijgen aparte begeleiding. “Niet alleen het kind moet leren omgaan met een visuele beperking, maar ook de ouders”, vertelt Babette. “Je hebt vooraf

verwachtingen van hoe je leven met je kindje eruit gaat zien. Als je kind slechtziend is, moet je die verwachtingen bijstellen. Ouders rouwen om het feit dat hun kind zonder goed zicht de wereld in moet treden.”

Rouwproces

Rouwverwerking is dan ook een belangrijk element in de ouderbegeleiding. Voor Jo Ann was juist dit cruciaal. “Babette heeft heel veel naar me geluisterd, ik kon echt mijn verdriet kwijt. Ze zei dingen als: het is jouw schuld niet, het had ook op een andere dag kunnen gebeuren. En ze raadde aan om op papier te zetten hoe ik me voelde. Wat ik nooit vergeet is dat ze zei: het is hetzelfde als wanneer iemand overlijdt. Ook dat heeft tijd nodig, ook dat moet je verwerken. Het was echt een rouwproces, en daar heeft zij in anderhalf jaar heel erg bij geholpen.”

Antwoord op vragen

De deskundigheid van de Visio-medewerker maakte daarbij een groot verschil. Jo Ann had eerder een psycholoog bezocht, maar dat had niks

---

“Het gesprek verliep veel fijner doordat zij weet wat er aan de hand is met mijn kind. Op al mijn vragen had zij een antwoord.”

Juliano

uitgehaald. "Babette heeft als eerste heel goed uitgelegd wat mijn zoon nou precies heeft. Het gesprek verliep veel fijner doordat zij weet wat er aan de hand is met mijn kind. Op al mijn vragen had zij een antwoord."

Uitleg aan gezin

De maatschappelijk werker gaf op Jo Anns verzoek ook uitleg aan de andere kinderen in het gezin. Jo Ann: "Zijn broers en zus begrepen niet zo goed hoe het werkt in Juliano's hoofd. Babette heeft ze dat laten inzien door middel van een PowerPointpresentatie, samen met een gedragswetenschapper van Visio. Zij lieten bijvoorbeeld een landkaart zien waarop geen steden staan maar ballonnen. Iemand zonder hersenletsel kan door die ballonnen heen kijken, maar iemand met hersenletsel ziet alleen chaos. Ze legden uit dat Juliano moe wordt, hoofdpijn krijgt en zich terugtrekt."

Leren loslaten

Jo Ann vroeg Babette ook te praten met haar partner. "Hij is door het ongeluk overbezorgd geworden. Onze zoon mocht niks meer, terwijl die weer wou gaan fietsen en zijn leven oppakken. Babette heeft heel tactvol uitgelegd hoe ongezond het is om een kind te veel te beschermen. Dat deed ze door voorbeelden te geven en later ook onze zoon bij

het gesprek te halen. Ze heeft mijn partner geholpen om te leren loslaten."

Praktische ondersteuning

Tussen de bedrijven door gaf Babette praktische steun, onder meer bij het regelen van begeleiding op school. "Ze had voor alles een oplossing", constateert Jo Ann. Babette vertelt dat ze soms ook met ouders meegaat bij lastige gesprekken. "Bijvoorbeeld als de school adviezen niet oppakt. Ouders voelen zich door mijn aanwezigheid gesteund en ik kan de school voorlichting geven over de visuele beperking." Zij helpt ouders ook bij de aanvraag van hulpmiddelen en andere praktische vragen. Kortom: "We doen eigenlijk alles om de positie van ouders sterker te maken."

Alleen maar baat

Dat laatste kan Jo Ann beamen. Zij is blij dat ze de hulp van Visio heeft aangenomen. "Van tevoren dacht ik: er zijn al zoveel mensen om Juliano heen voor de revalidatie, ik heb eigenlijk geen zin in nog iemand erbij. Maar ik dacht: ik probeer het gewoon. En dat raad ik iedere ouder aan. Het maatschappelijk werk van Visio heeft zoveel ervaring, dat je er alleen maar baat bij kan hebben. Babette heeft ons nooit gezegd wat wij moeten doen, alleen maar op een liefdevolle manier geluisterd en geadviseerd."

"Het maatschappelijk werk van Visio heeft zoveel ervaring, dat je er alleen maar baat bij kan hebben."

Impact vanuit vitale netwerken

We zoeken actief naar de samenwerking met andere organisaties om cliënten en leerlingen integraal en op een duurzame manier te ondersteunen.

Philadelphia, Visio en Bartiméus: 30 jaar samenwerking in visuele zorg

Doordat er binnen Philadelphia structureel aandacht is voor slechtziend- of blindheid herkennen begeleiders visuele problematiek bij cliënten beter en vinden zij de weg naar de specialisten van Visio, Bartiméus en het "Horen- en Zienteam" van Philadelphia. Het is één van de resultaten van de steeds hechtere samenwerking tussen Visio, Bartiméus en Philadelphia.

In 2022 werd de dertigjarige samenwerking tussen de drie zorgorganisaties gevierd. Een mooi moment om te reflecteren op de stappen die zijn gezet, maar ook om vooruit te kijken naar mogelijkheden voor de toekomst. Julianne Meijers (voorzitter RvB Bartiméus), Han van Esch (lid RvB Philadelphia) en Margreeth Kasper de Kroon (voorzitter RvB Koninklijke Visio) ontmoetten elkaar in Amersfoort. Aan de hand van stellingen kwamen diverse onderwerpen aan bod. Sommige stellingen waren op cliëntniveau, andere op organisatieniveau. Een mooie manier om ideeën en lessons learned uit te wisselen.

"Het was niet de eerste keer dat we als bestuurders elkaar ontmoetten. De afgelopen 30 jaar is de samenwerking steeds hechter geworden", vertelt Julianne Meijers van Bartiméus. "Kennis wordt uitgewisseld en op alle locaties van Philadelphia wordt dienstverlening vanuit Visio, Bartiméus en het eigen 'Horen- en Zienteam' ingezet. Om cliënten te onderzoeken, maar ook voor directe en praktische advisering. Daarbij kan gedacht worden aan lichtadvies of een ervaringsles waarbij begeleiders met speciale brillen ervaren wat de eigen cliënt ziet".

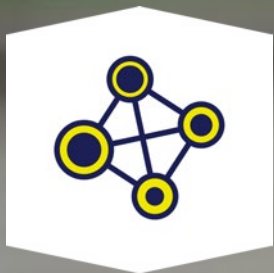
De samenwerking tussen de drie zorgorganisaties is essentieel voor mensen met een visuele beperking. Zo'n 20-25% van mensen met een verstandelijke beperking heeft ook een visuele beperking. Bij mensen met een meervoudige beperking ligt dat percentage zelfs op 40%. Dit is niet algemeen bekend, waardoor een visuele beperking nog veel te vaak niet herkend wordt in de reguliere

gehandicaptenzorg. "Er zijn zelfs voorbeelden van blinde cliënten, waarvan de begeleiding niet doorhad dat de cliënt niets zag", aldus Han van Esch van Philadelphia.

Ook worden kennis en innovaties voor mensen met een verstandelijke en visuele beperking pro actief gedeeld. Bijvoorbeeld in scholingen aan gedragsdeskundigen. Zo wordt gewerkt aan meer bewustwording. Immers, je weet niet wat je niet weet en een stevige samenwerking maakt de uitwisseling van kennis eenvoudiger. Maar ook bij de inrichting van woningen bij Philadelphia denken Visio en Bartiméus actief mee. De ambitie leeft om inclusief te bouwen, en dus vanaf het begin de woningen zo te ontwerpen dat deze voor mensen met een visuele beperking geschikt zijn. Het aanbrengen van contrastkleuren op deuren of het aanbrengen van een voeilelement naast een deur maken het leven van een cliënt met een visuele beperking aanzienlijk eenvoudiger.

Alle drie de organisaties juichen de hechte samenwerking toe. Mensen met een beperking krijgen hierdoor steeds betere en efficiëntere zorg en dat is waar het uiteindelijk om gaat.

Kennis Over Zien lanceert toolbox inclusief stemmen

De mogelijkheid om zelfstandig te kunnen stemmen is voor veel mensen een vanzelfsprekendheid. Maar voor een groot deel van de mensen met een visuele beperking ligt dit anders. Zij kunnen nog niet altijd op een veilige manier bij het stembureau komen, laat staan dat ze dan zonder hulp hun stem uit kunnen brengen.

Daarom hebben Koninklijke Visio, Bartiméus, de Robert Coppes Stichting en de Oogvereniging gezamenlijk onder de vlag van "Kennis over Zien" een toolbox ontwikkeld om gemeenten te ondersteunen. Hierin is aandacht voor het toegankelijk aanbieden van informatie voor kiezers en het toegankelijk inrichten van een stemlokaal. Ook bevat de toolbox informatie voor stembureauleden over gebruik van hulpmiddelen en op welke manier ze kiezers met een visuele beperking mogen helpen.

Ondertekening convenant Samenwerking bij aanvraagtraject blindengeleidehond

Op 13 juni heeft Visio met andere revalidatie instellingen voor mensen met een visuele beperking, geleidehondscholen en vertegenwoordigers van gebruikers het convenant "Samenwerking bij het aanvraagtraject blindengeleidehonden" ondertekend. De afgelopen twee jaar werkten betrokken partijen aan de totstandkoming ervan voor een optimaal en eenduidig traject voor de aanvraag van een blindengeleidehond.

Eenduidigheid bij aanvraagtraject

Voor het verkrijgen van een geleidehond doorloopt de aanvrager een route van twee parallelle trajecten: een bij de revalidatie instelling voor het ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden en een bij de hondenschool gericht op de relatie tussen gebruiker en hond. Door het opstellen van het convenant zijn verantwoordelijkheden en taakverdeling bij het traject van aanvraag, training en levering helder en eenduidig geworden voor alle betrokken partijen.

Samenwerkende organisaties

Aan dit convenant hebben Koninklijke Visio, Bartiméus, Koninklijke Kentalis, de hondenscholen Gaus Assistentiehonden, KNGF Geleidehonden, Stichting DCN Geleidehonden, geleidehondenschool Herman Jansen en de Oogvereniging meegewerkt.

Basalt en Visio gaan samenwerken

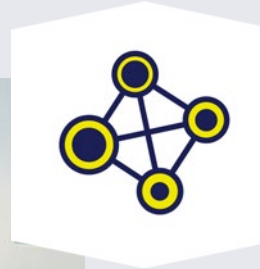
Koninklijke Visio wil meedoen mogelijk maken voor mensen met een visuele beperking – óók als zij in zorg zijn bij een andere organisatie dan Visio. Door samen te werken met andere zorginstellingen en onze kennis met hen te delen en in te zetten, ontvangen deze cliënten beter passende zorg en behandeling.

Naar schatting ervaren ongeveer 650.000 mensen in Nederland beperkingen in hun dagelijks leven ten gevolge van hersenletsel. Bij een groot aantal van hen hebben die beperkingen ook betrekking op het zien. Volgens schattingen heeft één op de vijf, tot mogelijk zelfs één op de twee, mensen met hersenletsel ook visuele stoornissen. Een groot deel daarvan wordt echter niet als dusdanig onderkend, waardoor mensen niet altijd de zorg krijgen die ze nodig hebben.

Basalt staat voor excellente revalidatie-geneeskunde. Basalt is er voor kinderen, jongeren en volwassenen die te maken hebben met de gevolgen van een ongeval, een ziekte of een aandoening. Neurorevalidatie is een belangrijk specialisme voor Basalt. En daar vinden we elkaar. Visio kan met haar expertise op neurovisuele revalidatie samen met Basalt het verschil maken.

Betere kwaliteit van zorg, onderwijs en onderzoek

Visio, expertisecentrum voor mensen met een visuele beperking, en Basalt, expertisecentrum voor de revalidatiegeneeskunde, hebben een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor dienstverlening aan mensen die moeilijk(er) te onderzoeken zijn op het gebied van visuele stoornissen. Met deze overeenkomst streven we naar kwalitatief betere zorg, onderwijs en onderzoek voor patiënten met een visuele stoornis en (meervoudig) lichamelijke beperkingen. Annelies Versteegden, lid RvB van Visio: "De eerste winst zit in de samenwerking in het behandelproces. Maar het mooie is dat we elkaar ook gaan vinden op innovatie en productontwikkeling voor mensen met een neurovisuele aandoening."

Veilig Verkeer Nederland organiseert dode-hoek-les

Veilig Verkeer Nederland heeft op verzoek van Visio Onderwijs Rotterdam een speciale dode-hoek-les ontwikkeld voor kinderen met een visuele beperking. In nauwe samenwerking met onze school en met de VVN educatie-specialisten is een les samengesteld die de kinderen leert hoe je ondanks een visuele beperking, toch veilig kunt omgaan met de problematiek van de dode-hoek bij grote voertuigen.

Onderwijs Rotterdam nam met alle groepen, in het totaal zo'n 36 leerlingen, deel aan

deze door Veilig Verkeer Nederland verzorgde dode-hoek-les. Doel van deze les is dat de kinderen zich veilig kunnen gedragen in de buurt van een groot voertuig.

Met medewerking van Visio en Veilig Verkeer Nederland zijn de firma Den Hartogh Transport zeer erkentelijk voor haar medewerking aan deze les. Zij stelden een vrachtauto met chauffeur beschikbaar die de praktijkles verzorgde. Ook bedanken zij de Metropoolregio Rotterdam Den Haag voor hun bijdrage.

Volgens schattingen heeft één op de vijf, tot mogelijk zelfs één op de twee, mensen met hersenletsel ook visuele stoornissen.

Bijzonder

Voorlichting medewerkers Rijksmuseum van Oudheden Leiden

Medewerkers Advies van Visio Den Haag hebben een korte presentatie gegeven aan medewerkers van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden.

De museummedewerkers hebben ook een ervaringsoefening gedaan. Hoe is het om met een visuele beperking door het museum te gaan? Voor de medewerkers van dit museum in Leiden was dit een mooie ervaring.

Het doel was bewustwording creëren. Naderhand konden de medewerkers laten weten wat hen was opgevallen en waar ze letterlijk of figuurlijk tegenaan liepen.

Steeds meer musea zijn bezig om toegankelijker te worden op verschillende vlakken, onder andere het visuele vlak. Het is fijn om hier vanuit Koninklijke Visio een bijdrage aan te kunnen leveren.

Visio in Klokhuis: leerling Bodhi van onze school in Rotterdam

Hoe is het als je weinig of helemaal niets ziet? Klokhuis-presentator Janouk ontmoet Bodhi, die naar een school voor blinde en slechtziende leerlingen gaat in Rotterdam. Janouk ontdekt hoe je braille leest met je handen.

Klokhuis is een kinderprogramma van NPO3. Bodhi, havo-leerling van Visio Onderwijs Rotterdam, is ernstig slechtziend (brailleleerling) en staat centraal in de aflevering van het Klokhuis van woensdag 16 februari. Er

zijn opnames bij Bodhi thuis gemaakt en op school. In de aflevering zie je hoe een dag eruit ziet voor een ernstig slechtziend meisje. Welke hulpmiddelen gebruikt zij om te kunnen doen wat ieder ander ziend meisje kan doen. Er zijn ook diverse andere kinderen van Visio Onderwijs Rotterdam in beeld gekomen.

Kijk de uitzending terug via [NTR | Het Klokhuis - Uitzending - Visuele beperking](#)

Visio Foundation nieuwe naam van stichting Novum

Stichting Novum heet sinds 1 januari 2022 Visio Foundation. Deze naam sluit goed aan bij de gedeelde missie van de onafhankelijke steunstichting Visio Foundation en expertise-organisatie Koninklijke Visio: meedoen mogelijk maken voor mensen met een visuele beperking.

Achter de schermen werken Visio en de rechtsvoorgangers van Visio Foundation al heel lang samen. Visio heeft als expertise-organisatie in de afgelopen 200 jaar veel kennis opgebouwd op het gebied van ondersteuning, begeleiding en opleiding van mensen met een visuele beperking. Dankzij het particuliere vermogen van Visio Foundation konden innovaties en initiatieven van Visio worden gerealiseerd die niet bekostigd worden uit publieke middelen. Ook initiatieven van andere non-profitinstellingen worden financieel ondersteund.

Nog veel werk te verzetten

Om inclusie en participatie van mensen met een visuele beperking in Nederland en daarbuiten verder te bevorderen, moet nog veel werk worden verzet. Met de naamswijziging willen Visio en Visio Foundation hun gedeelde missie voortaan gezamenlijk uitdragen om daarmee hun boodschap te versterken: meedoen mogelijk maken voor mensen met een visuele beperking door te kijken naar wat wél kan.

Geschiedenis Visio Foundation

Het vermogen dat Visio Foundation (voorheen Novum) sinds zijn oprichting in 1984 beheert is in 175 jaar opgebouwd uit giften, donaties, legaten en beleggingsresultaten. In 1808 richtte een comité van Amsterdamse vrijmetselaars het "Instituut tot Onderwijs van Blinden" op. Het was de eerste school voor blinde kinderen in Nederland. De opleiding en verzorging van blinde en slechtziende kinderen waren destijds een zaak van liefdadigheid. Vanuit dit instituut ontstonden in de loop van de tijd verschillende gespecialiseerde instellingen die uiteindelijk samen het huidige Visio zouden vormen. Na de Tweede Wereldoorlog is de bekostiging van zorg, (speciaal) onderwijs en revalidatie een publieke taak geworden.

Toen is besloten het particuliere vermogen onder te brengen bij verschillende steunfondsen en verenigingen. Deze steunfondsen en verenigingen zijn opgegaan in Visio Foundation.

Samen meedoen mogelijk maken

Antoin Bruijninx, voorzitter Visio Foundation: "Deze naamswijziging volgt logisch uit de lange verbondenheid tussen Visio en Stichting Novum, nu Visio Foundation. Zo versterken Visio en Visio Foundation elkaar

en kunnen we nog meer doen voor onze doelgroep, blinde en slechtziende mensen in Nederland en daarbuiten. Denk bijvoorbeeld aan fondsenwerving. En we zijn makkelijker te vinden voor mensen en instellingen die een beroep op ons willen doen om bij te dragen aan onze gezamenlijke doelstelling: meedoen mogelijk maken. Eenieder die daar kennis en financiële steun bij kan gebruiken, nodigen we van harte uit contact met ons op te nemen."

Margreeth Kasper de Kroon, voorzitter raad van bestuur Visio: "Sinds de oprichting van Visio is onze missie ongewijzigd: met specialistische expertise mensen met een visuele beperking ondersteunen bij het leven van een zo zelfstandig mogelijk bestaan, samen met de mensen om hen heen. Visio maakt meedoen mogelijk op alle levensgebieden. Wij stimuleren mensen om hun mogelijkheden te ontdekken. Te kijken naar wat wél kan! We kunnen dat al 200 jaar doen mede dankzij de rechtsvoorgangers van Visio Foundation. Visio Foundation ondersteunt financieel de ontwikkeling van nieuwe diensten en methodieken. De samenleving verandert immers continu en daarmee ook de hulpvragen van onze cliënten en leerlingen. Samen met Visio Foundation maken we meedoen mogelijk."

Visio Foundation

“Meer muziek in de klas” – Visio ondertekent muziekakkoord Speciaal onderwijs

In het bijzijn van koningin Máxima tekende Marian Officier, schoolleider Visio Onderwijs Haren, namens Koninklijke Visio, het muziekakkoord Speciaal Onderwijs. Visio onderschrijft hiermee het belang van muziek in het totaalaanbod van onderwijs. Het muziekakkoord is een initiatief van “Meer muziek in de klas”.

Marian Officier ging namens het cluster 1-onderwijs ook in gesprek met koningin Máxima over muziek in het speciaal onderwijs. Een boeiend gesprek waarin de koningin volgens onze schoolleider oprechte interesse toonde in het speciaal onderwijs.

Kennis en advies toegankelijkheid vormt de gouden graal

Wonen aan de Irishof is een van de woonlocaties van stichting Rozelaar. Hier ontvangen mensen met een verstandelijke en visuele beperking, specialistische zorg en begeleiding waarbij het accent ligt op eigen regie en een leven leiden zoals cliënten dat zelf willen. In september 2022 verhuisden 27 bewoners naar een appartement in een spiksplinternieuw complex, hartje Barneveld. Visio Zicht op Toegankelijkheid (VZoT) werd in een vroeg stadium betrokken bij de bouw en inrichting van dit project. Hun kennis en expertise als gouden graal voor verlichten, contrasteren en vergroten om de wereld zichtbaar, functioneel en veilig te maken.

18 maart: Visio Blauwe Kamer op NPO Radio 5 - Ontdekde zorg week

Tijdens de Ontdekde zorg week werd het programma Open huis van NPO Radio 5 op vrijdag 18 maart live uitgezonden vanaf Visio De Blauwe Kamer in Breda. Tijdens de uitzending kwamen diverse collega's en cliënten aan het woord.

Veel belangstelling voor Koninklijke Visio op ZieZo-beurs 2022

Op vrijdag 30 september en zaterdag 1 oktober 2022 was het dan eindelijk zover: de ZieZo beurs 2022, fysiek op de beursvloer in de Jaarbeurs in Utrecht. Dé beurs voor slechtziende en blinde mensen, maar ook voor hun familie, vrienden en zorgverleners. En wat was het druk! Mensen met een visuele beperking, soms met partner of met een stok, blindengeleidehond of gewoon alleen. Maar ook veel organisaties en collega's die de beurs bezochten uit interesse of om elkaar weer eens te ontmoeten.

Kijken naar wat wel kan

Koninklijke Visio stond met haar ruime stand helemaal achterin, maar was zeker niet te missen. Dit jaar hebben we namelijk uitpakket met een smakelijk concept: Visio, dat smaakt naar meer! Mee kunnen doen in de maatschappij is niet altijd vanzelfsprekend voor onze cliënten. Bij Visio kijken we daarom naar wat wel kan. En dat doen we op verschillende manieren en op allerlei terreinen. Zo ook op het gebied van koken. Koken is gezellig en leuk, en hoeft helemaal niet moeilijk te zijn. Zeker niet als je kunt beschikken over uiteenlopende tips en adviezen én gebruik kunt maken van bepaalde (digitale) hulpmiddelen en handige apparaten.

Koken en proeven met Martin Senders

Hoogtepunt was de live kookdemonstratie van niemand minder dan Martin Senders, The Philips Chef. Hij werd geassisteerd door Visio-collega Ralf Habets die zelf blind is, maar zijn weg in de keuken heel goed kent! Het was zo druk dat het soms zelfs een beetje dringen was om te kunnen zien hoe de broccoli en

krieltjes gestoomd werden in de handige apparaten. Natuurlijk mochten de standbezoekers ook proeven van de kookkunsten van de chef-koks.

Slimme apparaten gebruiken met een visuele beperking

Tijdens de workshops stonden thema's als Slimme apparaten, óók in de keuken, Visio Het Loo Erf en het Kennisportaal en Helpdesk centraal. Er was veel animo voor de workshops en vooral ook behoefte aan informatie over praktische zaken zoals: "Hoe verbind ik mijn oven met telefoon?" of een vraag als: "Kan ik ook een suikervrij recept opzoeken met de Google Nest?" Waarop de workshopleider antwoordde: "Laten we het

gewoon eens uitproberen, dan weten we het meteen: Hey Google, zoek een suikervrij recept voor appeltaart".

Activiteiten in de stand

In de stand stond een enthousiast team van Visio-collega's dat de bezoekers te woord stond over uiteenlopende vragen over het Kennisportaal en de Helpdesk en over diensten als specialistische begeleiding. Er werden enquêtes ingevuld, Visio Kook! boeken uitgereikt, geoefend met het Kennisportaal en natuurlijk was er ook ruimte voor ontspanning, ontmoeting en gezelligheid. Wij kijken terug op twee zeer geslaagde beursdagen.

Het was zo druk dat het soms zelfs een beetje dringen was om te kunnen zien hoe de broccoli en krieltjes gestoomd werden in de handige apparaten.

Visio Onderwijs Grave wint een ANWB-Verkeersplein

Maandag 3 oktober werd op de Visio-school in Grave een ANWB-verkeersplein feestelijk geopend. Visio Onderwijs Grave is de winnaar van de wedstrijd "een ANWB Verkeersplein voor een schoolplein" in de provincie Noord-Brabant.

ANWB-leden hebben massaal gestemd op de 300 genomineerde basisscholen die kans maakten op een ANWB Verkeersplein. In de stemronde zijn totaal 100.000 stemmen uitgebracht.

De afgelopen weken is hard gewerkt om het schoolplein om te toveren tot een verkeersplein. En vandaag was het zover. Met tientallen fietsbellen en in aanwezigheid van Theo Brink (CFO) van de ANWB en David Sölez (wethouder Verkeersveiligheid) van Land van Cuijk, werd het verkeersplein rinkelend geopend.

Cijfers

Aantal cliënten en leerlingen

Aantal medewerkers

Aantal fte

Lees het [Kwaliteitsrapport Koninklijke Visio over 2022](#).

€ 184.814.260

Tevredenheid cliënten en leerlingen

Leerlingen speciaal onderwijs 8,8

Leerlingen voortgezet speciaal onderwijs 7,1

Ouders van leerlingen in speciaal en voortgezet speciaal onderwijs 8,2

Ambulant begeleide leerlingen (meting eens per 3 jaar) 8,3

Ouders van ambulant begeleide leerlingen 8,5

Cliënten Revalidatie & Advies (volwassenenzorg) 7,9

Cliënten Wonen & Dagbesteding (op 5-puntschaal, meting eens per 3 jaar, volgende meting in 2023) 3,8

Waar gewerkt wordt, gaat ook wel eens iets mis.

Er werden 45 klachten van cliënten en leerlingen centraal gemeld.

Bron: kwaliteit 15-5-2023

Onze locaties in Nederland

Koninklijke Visio

expertisecentrum voor
slechtziende en blinde mensen

Meer informatie over
Visio vindt u op
www.visio.org

Volg @konvisio op:

